

Státní okresní archiv Klatovy

Újezdní školní rada Plánice

1873–1941

Inventář

EL NAD č.: 2147

AP č.: 663

Eva Ulrichová

Klatovy 2018

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	4
III. Archivní charakteristika archivního fondu	4
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	5
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	6
Seznam použitých pramenů a literatury	7
Příloha: Seznam použitých zkratk	8
Inventární seznam	9

Úvod

I. Vývoj původce archiválií

Původci archivního fondu: Místní školní rada Plánice (1868–1935)

Újezdní školní rada Plánice (1935–1949)

Místní školní rady se zřizovaly na základě zákona č. 48/1868 ř. z., kterým byla vydána pravidla o postavení školy k církvi. Dohlížely na dodržování školských zákonů a nařízení vyšších školských úřadů, na školní docházku a na chování žáků. Dále se staraly o finanční i věcné potřeby školy, včetně školních budov i pozemků. Členové místní školní rady byli voleni ze zástupců školy, obce a náboženských společností. Volební období trvalo tři roky.

Místní školní rada v Plánici vznikla pravděpodobně podle uvedeného nařízení v roce 1868. V té době byla Obecná škola v Plánici trojtřídní a byly k ní přiškoleny obce Plánice, Nová Plánice, Kvasetice a Vrácovy. Školní budova byla postavena v roce 1818. V roce 1873 došlo k rozšíření školy o čtvrtou třídu, pro kterou byla školní místnost upravena z bytu řídícího učitele. V roce 1879 se přiškolila obec Hnačov. V roce 1886 povolila c. k. zemská školní rada rozšíření školy na pětitřídní. K jejímu otevření došlo až od školního roku 1887–1888, kdy byla připravena vhodná místnost pro vyučování.

Dne 17. května 1898 se v Plánici sešla komise složená ze zástupců c. k. okresní školní rady, místní školní rady a obce k jednání o stavbě nové školní budovy. Ta se usnesla, že nová školní budova bude vybudována z domů stojících jižním směrem od staré budovy. Po schválení c. k. Okresní školní radou v Klatovech, byly v říjnu 1900 zakoupeny od manželů Pohankových tyto domy čp. 129 a 130 v ceně 11.000 korun. Ve staré školní budově vznikly byty řídícího učitele, školníka a skladiště.

Místní školní rada podala dne 3. dubna 1901 žádost o zřízení měšťanské školy v Plánici, kterou c. k. zemská školní rada povolila výnosem ze dne 5. října 1903. Stavba školní budovy byla 17. ledna 1904 zadána Václavu Benediktovi, staviteli z Horažďovic. Její kolaudace se konala ve dnech 13. a 27. září 1906.

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 došlo k rozpuštění místních školních rad k 31. prosinci 1920 vládním nařízením č. 605/1920 Sb., o místních radách školních a o místních výborech školních (pro školy menšinové). Nové místní školní rady a místní školní výbory (pro menšinové školy) byly voleny k 1. lednu 1921. Funkční období bylo čtyřleté, náplň činnosti

zůstala stejná. Přímý dozor nad činností rady vykonávali okresní a zemští školní inspektoři. V Plánici byla nová místní školní rada ustanovena na schůzi městského zastupitelstva 23. ledna 1921. V dalších letech probíhaly pravidelně volby do místní školní rady dle platných zákonů.

V roce 1935 byl vydán zákon č. 233/1935 Sb., kterým se měnily a doplňovaly zákony o zřizování a vydržování veřejných měšťanských škol, o docházce do nich a o jejich správě, kterým se mimo jiné zřídil na místě dosavadní místní školní rady správní orgán společný pro školní obce i pro školní újezd, nazvaný újezdní školní rada. Rozšířen byl vládním nařízením č. 153/1937 Sb., o újezdních školních radách. K újezdu zdejší školy patřily obce: Plánice, Bližanovy, Habartice, Hnačov, Kroměždice, Křížovice, Kvasetice, Loužná, Lovčice, Mladice, Mlynářovice, Myslív, Nehodív, Neurazy, Němčice, Nicov, Nová Plánice, Partoltice, Pečetín, Petrovice, Plánička, Plichtice, Pohoří, Radice, Skránčice, Struhadlo, Stuchlovna, Štipoklasy, Těchonice, Újezd, Velenovy, Vítkovice, Vrácovy, Zavlekov, Zborovy, Zbyslav, Zdebořice, Žďár.

V období okupace bylo vládním nařízením č. 115/1941 Sb., o složení místních (újezdních) školních rad, ustanoveno, že členy místní školní rady jmenoval přednosta okresního úřadu. K další změně došlo v roce 1943, kdy se nařízením ministra školství č. 302/1943 Sb., o místní školské správě, zrušily místní školní rady. Jejich pravomoc přešla na starostu obce v sídle školní rady, nebo mohl být k tomuto účelu jmenován jiný člen obecní rady, v případě potřeby i jiná osoba (pověřený představený školní obce).

K obnovení místních školních rad v roce 1945 došlo na základě výnosu MŠO č. 96/1945 (pokyny o úřadování školních úřadů (orgánů) místní, okresní a zemské správy). Jejich činnost se řídila vládním nařízením z roku 1920.

Činnost místních (újezdních) školních rad ukončil zákon č. 279/1949 Sb., o finančním hospodaření národních výborů, podle kterého byly od 1. ledna 1950 zrušeny školní obce. Jejich práva a závazky přešly na stát a finanční prostředky se staly součástí rozpočtu místního národního výboru v obci, v níž měla škola sídlo.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Kde byly archiválie uloženy před předáním do archivu a kdy byly předány, se nepodařilo dohledat. K nalezení archiválií tohoto fondu došlo při GI 2012–2013 a dne 25. dubna 2013 byl založen EL NAD.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Fond tvoří archiválie místní školní rady z let 1873–1935 a újezdní školní rady z let 1935–1941, celkový časový rozsah je 1873–1941. Jazykem archiválií je čeština. Archiválie jsou poškozeny prachem a na většině z nich se vyskytují stopy po dřívějším působení plísní.

Při zpracování fondu došlo ke změně časového rozsahu fondu z 1873–1942 na 1873–1941, z důvodu zjištění, že rokem 1942 nejsou žádné archiválie datovány. Spisem, podle kterého došlo ke stanovení tohoto roku, je rozpočet místní školní obce na rok 1942, který byl však vytvořen v roce 1941.

Při pořádání fondu došlo ke změně názvu z Místní školní rada Plánice na Újezdní školní rada Plánice, což je poslední název původce.

Fond obsahuje 17 registraturních pomůcek z let 1873–1932 (0,06 bm), 3 kartony spisů z let 1873–1941 (0,33 bm) a 1 typář (mosazné razítko) z let [1900–1935] (0,03 bm).

Při pořádání byly protokolárním záznamem o vyřazení archiválií z evidence NAD z důvodu přehodnocení významu č.j.: SOAP/040-0296/2018 ze dne 16. 4. 2018 vyřazeny archiválie z let 1876–1905, celkem 0,13 bm. Jedná se o účetní materiál (účetky).

Pořádání a inventarizace fondu proběhly podle vyhlášky č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále podle Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek čj. SOAP/006-0767/2010 a jeho dodatků čj. SOAP/006-1300/2014, Základních pravidel pro zpracování archiválií čj. MV-46913/AS-1/AS-2013 a Metodického pokynu Archivní správy MV v Praze čj. AS/1-2-2020/99.

Pro uspořádání archiválií daného archivního fondu bylo použito následující pořádací schéma:

I. Registraturní pomůcky

Podací protokoly

II. Spisový materiál

Spisy

III. Typáře

Razítka

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond obsahuje 16 podacích protokolů z let 1873–1932 a 1 dodací protokol z let 1875–1891, ve kterém je zapsána pouze došlá pošta. Zápisy ze schůzí místní školní rady z let 1873–1902 jsou ve formě spisů a je v nich uvedeno složení místní školní rady a popis její činnosti v daných volebních obdobích.

Ve fondu se dochovalo velké množství spisů, z nichž lze čerpat údaje např. o zanedbání docházky žáků, kdy byli rodiče vyzýváni místní školní radou k vysvětlení jejich postoje, ale také o stanovení pokut za opakování tohoto jednání. Dále z úřední korespondence s okresní školní radou můžeme získat informace o celkové činnosti místní školní rady. Účetní materiál obsahuje rozpočty místní školní obce a školního újezdu z let 1876–1941 a příjmy a výdaje z let 1876–1905. Z těchto archiválií lze získat informace o způsob hospodaření místní školní rady.

Ve spisech – stavební záležitosti, jsou záznamy o úpravách školních místností z roku 1877 (návrh, plánek, rozpočet) a z roku 1885 (plánek, účet).

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Archivní fond zinventarizovala v roce 2017 a archivní pomůckou opatřila v roce 2018 ve Státním okresním archivu Klatovy Eva Ulrichová.

V Klatovech 16. 4. 2018

Eva Ulrichová

Seznam použitých pramenů a literatury

SOkA Klatovy, fond *Základní škola Dr. ing. Františka Křížítka a mateřská škola Plánice*, knihy inv. č. 411–412.

SOkA Klatovy, fond *Archiv města Plánice*, knihy inv. č. 81–100.

Říšský zákoník (Reichsgesetzblatt). Vídeň: c. k. dvorní a státní tiskárna, 1868.

Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Praha: Státní tiskárna, 1920.

Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Praha: Státní tiskárna, 1935.

Sbírka zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava. Praha: Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1941.

Sbírka zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava. Praha: Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1943.

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé. Praha: Státní tiskárna, 1949.

Věstník ministerstva školství a osvěty. Praha: Státní nakladatelství, 1945.

JANÁK Jan, HLEDÍKOVÁ Zdeňka, DOBEŠ Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

KUČERA Dušan. *Škola v Plánici na přelomu 19. a 20. století*. Klatovy: Mgr. Dušan Kučera, 2010.

TOPINKA, Jiří a kol. Příspěvek k pořádání školských fondů, *Archivní časopis*, 2008, roč. 58, č. 2.

Příloha: Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
AS	archivní správa
bm	běžný metr
c. k.	císařsko-královský
čj.	číslo jednací
čp.	číslo popisné
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evid. jedn.	evidenční jednotka
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
kol.	kolektiv
MŠO	Ministerstvo školství a osvěty
MŠR	místní školní rada
MV	Ministerstvo vnitra
OŠR	okresní školní rada
ppr	podací protokol
přír. č.	přírůstkové číslo
raz	razítko
roč.	ročník
ř. z.	říšský zákoník
Sb.	Sbírka zákonů
SOA	státní oblastní archiv
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOkA	státní okresní archiv
ÚŠR	újezdní školní rada

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
---------	-------	---------------	----------------

I. Registraturní pomůcky

Podací protokoly

1	Podací protokol (30. 3. 1873 – 28. 12. 1881)	1873–1881	ppr 1
2	Podací protokol (2. 1. 1882 – 31. 12. 1882)	1882	ppr 2
3	Podací protokol (6. 1. 1883 – 5. 12. 1886)	1883–1886	ppr 3
4	Podací protokol (5. 1. 1887 – 2. 12. 1893)	1887–1893	ppr 4
5	Podací protokol (3. 1. 1894 – 31. 12. 1898)	1894–1898	ppr 5
6	Podací protokol (2. 1. 1900 – 22. 12. 1906)	1900–1906	ppr 6
7	Podací protokol (20. 7. 1914 – 11. 9. 1914)	1914	ppr 7
8	Podací protokol (2. 6. 1920 – 10. 7. 1920)	1920	ppr 8
9	Podací protokol (11. 1. 1922 – 26. 4. 1924)	1922–1924	ppr 9
10	Podací protokol (4. 9. 1925 – 30. 12. 1925)	1925	ppr 10
11	Podací protokol (5. 1. 1926 – 30. 12. 1926)	1926	ppr 11
12	Podací protokol (3. 1. 1927 – 22. 12. 1927)	1927	ppr 12
13	Podací protokol (4. 1. 1928 – 31. 12. 1928)	1928	ppr 13
14	Podací protokol (5. 1. 1929 – 31. 12. 1929)	1929	ppr 14
15	Podací protokol (2. 1. 1930 – 31. 12. 1931)	1930–1931	ppr 15
16	Podací protokol (4. 1. 1932 – 8. 4. 1932)	1932	ppr 16
17	Dodací protokol	1875–1891	ppr 17

II. Spisový materiál

Spisy

18	Zápisy ze schůzí (20. 4. 1873 – 13. 12. 1902)	1873–1902	kar 1
19	Úřední korespondence – okresní školní rada	1873–1902	kar 1
20	Úřední korespondence – obecní úřady	1875–1879	kar 1
21	Úřední korespondence – škola	1875–1911	kar 1
22	Úřední korespondence – rodiče žáků	1878–1901	kar 1
23	Seznamy školou povinných dětí	1875–1880	kar 2

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
24	Výkazy o zameškání školní docházky	1875–1900	kar 2
25	Osvobození od placení školného	1880–1890	kar 2
26	Pozvánky na schůzi místní školní rady	1877–1902	kar 2
27	Rozpočty místní školní obce a školního újezdu	1875–1941	kar 3
28	Příjmy a výdaje	1876–1905	kar 3
29	Stavební záležitosti	1877–1885	kar 3

III. Typáře

Razítka

30	Mosazné razítko, kulaté, dřevěná rukojeť, průměr 30 mm, výška 100 mm, opis „MÍSTNÍ ŠKOLNÍ RADA · V PLÁNICI “	[1900–1935]	raz 1
----	---	-------------	-------

Název archivní pomůcky:	Újezdní školní rada Plánice
Značka archivního fondu:	ÚŠR Plánice
Časové rozmezí:	1873–1941
Počet evidenčních jednotek:	21 (17 podacích protokolů, 3 kartony, 1 razítko)
Počet inventárních jednotek:	30
Rozsah v bm:	0,42
Stav ke dni:	16. 4. 2018
Zpracovatel archivního fondu:	Eva Ulrichová
Zpracovatel archivní pomůcky:	Eva Ulrichová
Počet stran:	12
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Mgr. Pavel Havlovič dne 16. 4. 2018 – čj. SOAP/040-0297/2018